«Este important că putem discuta în condiții de pace»

Interviu acordat de Președintele Mircea SNEGUR Agenției Naționale de Presă Moldova-pres

I.: Domnule Președinte, v-am solicitat acest interviu pentru a vă adresa întrebări ce ar cuprinde atît probleme de ogdin general referitoare la situația social-politică și economică din Moldova, cît și unele aspecte nestandarde, astăzi foarte controversate și suscitînd interpretări diverse din partea opiniei publice, fiind însoțite, bineînțeles, și de diverse argumente. Opinia Dumneavoastră expusă în legătură cu aceste întrebări ar lumpezi poziția conducerii de vîrf a republicii în problemele cardinale și în problemele mai puțin esențiale cu .care se confruntă în prezent republica. De aceea, o primă întrebare ar fi cum apreciați Dumneavoastră situația actuală din republică în contextul realizării Convenției moldo-ruse cu privire la principiile reglementării pașnice a conflictului armat din zona nistreană a Republicii Moldova?

R.: Deși există momente sau aspecte contradictorii, aș aprecia că situația actuală din republică, în special din zona nistreană, este favorabilă pentru a începe realizarea premiselor create de această primă etapă a transpunerii în viață a Convenției. Astfel, s-a reușit pînă în prezent să se instaureze pacea, să înceteze împușcăturile, să înceapă a funcționa Comisia unificată de control care urmează să supravegheze exercitarea în continuare de către forțele de dezangajare a funcțiilor lor. Zilele acestea își restabilesc funcțiile observatorii militari din cele 4 țări — Moldova, România, Rusia și Ucraina —, așteptăm ca în zilele apropiate să sosească un grup de observatori din partea O.N.U. Constat, prin urmare, că sînt deja create, în linii mari, premisele pentru a se avansa spre o a doua etapă — etapa procedării la discuții politice, la dezbateri în cadrul Comisiei mixte parlamentare pentru soluționarea conflictului armat prin metode politice, ba chiar și pentru a se dialoga cu adversarii ce au declanșat conflictul în vederea soluționării aspectului politic. Astăzi este greu de apreciat care va fi statutul zonei corespunzătoare a republicii, deoarece urmează să aibă loc dezbateri, să fie analizate multiplele puncte de vedere, dar este important că nu se mai împușcă, pentru că în asemenea condiții pot fi cîntărite calm pozițiile exprimate de diverse părți. Cam astfel ar putea fi caracterizată starea de lucruri din zona de conflict, însă aș dori să-mi exprim îngrijorarea și în legătură cu un alt aspect — cum ar fi condițiile extrem de nefavorabile din agricultură, legate de seceta ce s-a abătut asupra pămîntului nostru. Aici aș vrea să mă credeți că — exprimîndu-mă mai moldovenește — nu este «o scînceală», la mijloc, așa cum se întîmpla de mai multe ori, cînd unii umblau din primăvară cu lozinci și promiteau succese nemaipomenite în agricultură, ca mai spre toamnă să înceapă «scîncelile». Nu, de data aceasta este vorba de o secetă ce a cuprins întreaga Europă, sau cel puțin partea europeană a fostului spațiu sovietic, fapt care ne îngrijorează nespus de mult, mai ales din punctul de vedere al colectării nutreturilor pentru iarnă. Trebuie spus, însă, că executivul ia măsurile necesare pentru a obține credite în vederea procurării produselor alimentare necesare sau a altor atribute legate de acest domeniu în scopul de a ne pregăti temeinic pentru sezonul rece. Un alt aspect al îngrijorării noastre sînt ritmurile destul de lente ale reformelor ce trebuie promovate în economia națională. Din păcate, nu s-a reușit crearea cadrului legislativ complet pentru promovarea lor, nu s-a discutat și aprobat încă pro-**

(Sfîrșit în pag. 2).

(Urmare)

grahiul de privatizare, ceea ce constituie în prezent o frînă în propulsarea reformelor. Chiar un asemenea fenomen deja produs, cum este liberalizarea prețurilor, înaintea privatizării, ne demonstrează că reformele au început de la un alt capăt. Și un ultim aspect, referitor la starea de spirit a populației. Cu toate că nivelul ei de trai a scăzut și executivul este criticat pentru aceasta, cerîndu-i-se grăbirea soluționării problemelor, aș sublinia că în cea mai mare parte a sa populația înțelege greutățile prin care trecem, este gata să le mai îndure, dar se cer răspunsuri concrete la întrebările: cît va mai trebui să îndurăm, cînd vor veni vremuri mai bune, cînd va fi saturată piața cu mărfuri de larg consum — ceea ce ar duce în mod inevitabil la detensionarea situației. Avînd, deci, sprijinul populației, cred că executivul dispune de condițiile necesare desfășurării activității sale.

I.: Partide, mișcări politice, personalități publice din republică — și nu numai — califică semnarea Convenției cu Rusia ori ca o lipsă de inițiație politică, ori ca o concesie conștientă în fața unui adversar mai puternic ce ține cu orice preț să și impună voința. Cum vi răspunde Dumneavoastră la aceste calificări?

R.: Consider că e ușor să faci asemenea aprecieri — și nu aș vrea să supăr pe nimeni — cînd nu ai personal nici o răspundere pentru ceea ce se întîmplă. Dar trebuie spus că în timpul conflictului nou, în Consiliul Suprem de Securitate, examinînd în fiecare dimineață evenimentele produse în ziua premergătoare, constatam mereu un număr imens de jertfe omenești care, după cum știm, sînt irecuperabile. Și vă rog cititorii să mă creadă că este foarte greu să suporți asemenea momente. Ne gîndeam mereu pînă cînd și de ce trebuie să suportăm așa ceva.

Ideea Convenției are la bază calea pe care s-a mers în Osetia de Sud, adică Convenția de la Dagomis, semnată de Șevardnadze și Eltîn. Greșesc amarnic, dar se pare că o fac cu bună știință, adică intenționat, criticii noștri care formulează drept argument contra Convenției moldo-ruse că «la Moscova conducerea Moldovei a semnat varianta Convenției elaborată de Kremlin». Această teză figurează și în recenta Declarație comună a Prezidiului Consiliului Partidului Democrat și Consiliului Director al Partidului Ecologist din Moldova. Iată de ce mă văd nevoit să repet un lucru știut, dar o fac mai ales pentru acei care, neavînd alte argumente, îl vehiculează special pe acesta: proiectul Convenției a fost elaborat la Chișinău de către experți ai Moldovei și Rusiei, apoi discutat și aprobat, rînd cu rînd și cuvînt cu cuvînt, în două ședințe speciale ale Consiliului Suprem de Securitate al Republicii Moldova, în deplina sa componență.

Nu-i pot înțelege pe cei ce afirmă că este vorba de lipsă de intuiție politică. Ba mai mult ca atît. Aș vrea să menționez că mulți folosesc chiar greșit și unele momente din viață. De exemplu: se știe că pentru aplanarea aceluiași conflict din Osetia de Sud au participat și participă unități militare rusești. Deși, s-ar părea, că dacă conflictul are loc între Osetia și Gruzia, nu ar fi oportună prezența trupelor rusești. Și, totuși, Eduard Șevardnadze, care este un politician și un diplomat iscusit, încît nu are nevoie de aprecierile noastre, a acceptat ajutorul Rusiei. Dar iată că în una dintre emisiunile televizate un corespondent care vizitase Georgia a declarat că conflictul din Osetia de Sud a fost aplanat aproximativ după aceeași modalitate ca și în Moldova, cu unica deosebire că acolo nu au fost invitate trupe rusești. Să fie vorba oare aici de intuiția lui Șevardnadze de a se descurca în această situație fără unități rusești, precum a declarat corespondentul? Nu, pentru că s-a lansat din nou o minciună. Doar e lucru știut că acolo sînt batalioane rusești, gruzine, osetine. Deci, dacă a purces pe această cale Eduard Șevardnadze, cu atît mai argumentată a fost, cred, și decizia noastră de a accepta aplanarea conflictului dintre moldoveni și ruși tocmai cu ajutorul moldovenilor și cu ajutorul rușilor. Aceasta s-a aflat la baza deciziilor privind modalitatea de aplanare a conflictului. Astfel, nu este vorba aici nici de lipsă de intuiție politică, nici de concesii în fața unui adversar mai puternic. Este vorba de o **înțelegere realizată de doi președinți, ce se consideră democrați, în scopul de a se pune capăt conflictului și de a se obține încetarea vărsărilor de sînge care se soldau cu victime omenești. Aceasta pe de o parte. Pe da altă parte — există aici și aspectul economic. Nu este rău, cred, că Rusia și-a asumat cheltuielile pentru întreținerea forțelor sale de menținere a păcii, deoarece dacă, bunăoară, veneau forțe ale O.N.U., toate cheltuielile urma să le suportăm noi. Există, deci, și aici un aspect, care trebuie menționat, deși el nu este definitoriu. Și mai e un aspect — neparticiparea armatei a 14-a, implicate în conflict, la reglementarea situației. Deci, retragerea armatei a 14-a în cazărmi împreună cu declanșarea negocierilor între delegațiile Moldovei și Rusiei privind statutul și calendarul plecării ei de pe teritoriul republicii ne demonstrează, de asemenea, că s-a procedat just. Nu avem astăzi ca forță de dezangajare armata a 14-a, ci trupe speciale, un fel de căști albastre, cu o anumită experiență în asigurarea ordinii publice.**

«Este important că putem discuta în condiții de pace»

I.: Recent, ministrul de externe al României, Adrian Năstase, lansa ideea convocării unei noi reuniuni, pe la mijlocul lunii august, a șefilor diplomațiilor celor patru țări inițiatoare ale negocierilor pentru soluționarea pașnică a conflictului armat din zona nistreană a Republicii Moldova. Credeți că o asemenea reuniune ar reanima mecanismul cvadripartit? Și, legat de aceasta, — care este părerea Dumneavoastră privind numărul mic de observatori militari internaționali (cite 5 din cele 4 țări?).

R.: Cred că orice acțiune politică, orice reuniune ce are ca scop aplanarea conflictului sau — acum — menținerea păcii este justificată. De aceea și dialogurile, convorbirile telefonice ale ministrului de externe al Republicii Moldova, Nicolae Țîu, cu alți miniștri de externe sînt justificate și utile. Cu atît mai mult cu cît, după cum știți, chiar și în Convenție am menținut mecanismul observatorilor din cele patru țări, iar numărul mic de observatori — cîte 5 din fiecare — nu constituie decît un început, deoarece el va putea fi mărit pe măsură ce trupele de dezangajare își vor îndeplini funcțiile. Noi vom insista și pe lîngă O.N.U. să ne trimită un contingent oricît de mic de observatori din partea acestui organism. Sînt de părere că o asemenea reuniune ar putea avea loc, dar, oricum, nu e cazul să considerăm că institutul cvadripartit nu funcționează, pentru că el își continuă activitatea. Noi nu renunțăm la el, și nu au dreptate cei care spun că Convenția i-a eliminat pe români, pe ucrainei sau pe alții din procesul de reglementare. În acea etapă, însă, am considerat că Convenția era una dintre metodele cele mai reușite, menite să asigure încetarea focului. Și cred că viața ne-a demonstrat justețea ei.

I.: Acceptînd pentru Convenție formula de «zonă nistreană» (rusește: Pridnestrovski reghion), se părea că Moscova și Tiraspolul acreditaseră ideea examinării problemei unui statut pentru această zonă în componența Republicii Moldova, ceea ce însemna atunci distanțarea lor de ideea unei republici independente. Ultimele evoluții arată, însă, că liderii de la Tiraspol persistă în perpetuarea statalității acestei fîșii de pămînt a Moldovei, ba chiar în extinderea teritoriului administrat de ei. Sînt cunoscute o serie de declarații recente ale liderilor autoproclamatei republici, potrivit cărora un compromis în sensul încadrării republicii lor nistrene în Republica Moldova a devenit imposibil. Nu înseamnă oare această situație că Transnistria este pierdută și că nici examinarea statutului nu ar mai salva situația?

R.: Această întrebare este pe cît de mare, pe atît și de însemnată. Consider că e o problemă-cheie pentru reglementarea în ansamblu a situației, pentru care s-au creat deja condiții de pace. Și trebuie să spun că inițiativa examinării unui statut pentru această zonă aparține conducerii republicii noastre, Parlamentului, comisiilor parlamentare, ea a fost examinată recent și la ședința Consiliului Suprem de Securitate, iar pe data de 13 august, la recomandarea Consiliului, a fost convocată din nou în aceeași problemă Comisia mixtă parlamentară, la care am participat împreună cu dl Ion Hadîrcă, prim vicepreședintele Parlamentului. La ședință am pus problema grăbirii examinării problemei. Deci inițiativa ne aparține, propun să o discutăm în continuare, să vină toți membrii Comisiei parlamentare mixte pentru a participa la dezbateri. Au fost deja examinate, după cum se știe, 3 asemenea proiecte, ne-am oprit asupra proiectului Comisiei pentru autoadministrarea locală — deci avem o bază pentru discuții. Între timp, înțelegerea, în luările lor de cuvînt, în diverse interviuri și declarații liderii de la Tiraspol demonstrează că rămîn pe pozițiile vechi. Ei vorbesc despre statalitate, despre crearea forțelor armate proprii, formulează conducerii Moldovei tot soiul de condiții, să zicem chiar și pentru a ne permite traficul feroviar. La toate astea aș spune că avem de a face pur și simplu cu parteneri neserioși. Sînt absolut sigur — și această încredere mi-o confirmă informațiile ce ne parvin din stînga Nistrului — că populația nu susține și nu susprijină încăpățînarea liderilor politice națională, care nu au funcții similare batalioanelor de menținere a păcii, ci funcții proprii. Ne punem mari speranțe în poliția națională ce s-a întors de pe poziții și urmează să se angajeze în combaterea criminalității. Între altele, am semnat foarte recent un decret privind unele măsuri suplimentare pentru combaterea criminalității, care ar fi o condiție reală și pentru întoarcerea refugiaților la locurile de trai. În orașul Bender, de asemenea, are loc în prezent o conlucrare eficientă a poliției naționale cu miliția municipală, ceea ce reduce posibilitățile criminalilor de a săvîrși furturi sau de a comite alte acte pasibile de pedeapsă.

I.: Încercînd să închidem subiectul conflictului — cum apreciați, în final, modalitatea de încheiere a războiului? Iar pornind de la unele stări de spirit din societatea noastră — nu credeți că semnarea Convenției cu Rusia și neparticiparea altor state la procesul de reglementare pașnică a conflictului ar însemna o concesie imediată sau mai îndepărtată în detrimentul independenței și integrității republicii noastre? Sau — mai mult chiar — o rețea forțelor imperiale după atîtea victime umane? Și, tot aici, — cînd ar putea fi suspendată starea de necesitate?

R.: Deși m-am referit deja la această problemă, aș adăuga că, semnînd Convenția cu Rusia, m-am bazat pe democratismul lui Eltîn, care este o personalitate politică și care nu dorește focare de conflict în spațiul fostei Uniuni Sovietice. În același timp trebuie menționat că și anturajul lui Boris Eltîn gîndește ca el — nu mă refer aici la forțele de dreapta, care se fac tot mai simțite astăzi în Rusia. Dar înțeleg esența întrebării puse, de aceea țin să spun că sîntem oameni politici tocmai pentru a ști să ținem mereu lucrurile în cîmpul vizual și să anticipăm unele evoluții negative. Consider că ministerele noastre de resort ar putea înainta la timp în conducerile actuale diverse propuneri, sugestii sau soluții conducerii de vîrf a republicii, pentru a nu ne pomeni în pragul unei încercări, așa cum ați menționat aici. Drept dovadă servesc și presiunile noastre în vederea retragerii regimentului acoperțiat din Chișinău și a armatei a 14-a, care nu sînt respinse, — altfel doar că ni se spune că asemenea acțiuni trebuie desfășurate în condiții civilizate. Cred că nu poate fi vorba în nici un caz de încercarea republicii. Cît privește evoluțiile în continuare din zona nistreană, știu că apar unele temeri în legătură cu redeclanșarea conflictului, apreciindu-se chiar că aceasta s-ar putea întîmpla în toamnă. Cred că nu vom admite o reizbucnire a conflictului, deși nu se exclud unele provocări din partea adversă. Ne vom strădui, însă, de a nu permite așa ceva, de a menține realizările obținute. Iar referitor la starea de necesitate, aș spune că odată cu întoarcerea efectivelor de poliție la locurile de dislocare ar putea fi examinată eventualitatea suspendării stării de necesitate. Consiliul Suprem de Securitate are de gînd să examineze problema în următoarea sa ședință, nu înainte însă de a audia o amplă dare de seamă din partea Comisiei mixte de aplanare a conflictului, de dezangajare a forțelor, de dezarmare.

I.: Persoane din conducerea noului Guvern au declarat că sarcina primordială a executivului republican este semnarea în decursul lunii august a acordurilor economice cu statele membre în C.S.I., cu alte state. Anterior, subliniindu-se mereu că Moldova este integrată cu Răsăritul, se reclama și necesitatea intensificării căutărilor de cooperare economică cu Occidentul. Să înțelegem că s-au schimbat cumva aici prioritățile?

R.: Cred că nu. Aceste priorități au fost proclamate de la bun început, imediat după dobîndirea independenței. S-a spus mereu că trebuie menținute legăturile cu Răsăritul, deoarece sîntem într-adevăr integrați cu ei, dar, totodată, nu vom putea avansa dacă nu vom moderniza economia, ceea ce se poate obține prin integrarea cu Occidentul, prin atragerea investițiilor de capital și a oamenilor de afaceri. Trebuie intensificată activitatea de semnare a acordurilor nu numai cu țările din C.S.I., dar și cu cele din Vest. Dar pe fundalul care există acum — am în vedere legăturile cu țările din C.S.I. — s-ar putea spune că astăzi tocmai reorientarea spre Vest, avîndu-se în vedere necesitățile de modernizare, constituie o prioritate.

I.: În prima ședință a Guvernului nou ales ați declarat că nu vă declinați răspunderea pentru «situația extrem de gravă» din republică. În ce vă vedeți partea de vină?

R.: Este clar că Președintele are implicații în toate aspectele vieții social-politice și economice a țării, dar, în primul rînd, aș considera drept un neajuns că nu s-a obținut promovarea mai rapidă și mai consecventă a reformelor, că nu au fost formulate exigențele cuvenite față de fostul guvern, că nu s-a pășit pe o cale mai radicală, mai revoluționară în transformarea societății. S-a rămas, din păcate, la nivelul tatonărilor, dar trebuia mai multă îndrăzneală. Cea mai mare scăpare, pe care o regret enorm, este că nu am fost inițiatori în promovarea privatizării. Aici se impuneau și măsuri neordinare. Chiar dacă Departamentul pentru privatizare se subordonează Parlamentului, totuna trebuiau cerute canoanele legislative, cadrul juridic deplin pentru privatizare, deoarece astăzi ne-am pomenit cu un proces de privatizare spontană, haotică. Ar fi fost foarte bine dacă am fi privatizat pînă astăzi cel puțin comerțul sau spațiul locativ. Există și alte aspecte în care văd neajunsuri din partea președinției. De aceea în ședința Guvernului am formulat autocritici sincere, și nu renunț la ele, doresc doar ca împreună cu Guvernul ales recent să dăm un nou impuls privatizării, reformelor economice în general.

I.: În cadrul întîlnirii Dumneavoastră cu membrii Consiliului științifico-industrial de pe lîngă Președinție ați declarat că «poporul va susține acea orînduire, care îi va asigura pîinea cea de toate zilele». Ce ați avut concret în vedere atît în plan politic, cît și în plan economic?

R.: Am avut în vedere un lucru binecunoscut — că economia se află întotdeauna la baza politicii. La acea ședință, desfășurată după încheierea războiului, am avut marea satisfacție de a mă întîlni cu producători care reprezintă adevărate personalități economice și care și-au expus atunci toate problemele și durerile. Am înțeles că trebuie să le mergem în întîmpinare, că trebuie să obținem neapărat aplicarea legilor, decretelor, să rezolvăm unele probleme din mers, să promovăm ferm principiile economiei de piață, să asigurăm cît mai repede piața cu mărfuri de larg consum. Am convenit să fim mai flexibili, așa cum se face în toată lumea civilizată, unde funcționează economia de piață. Dacă vom munci așa, înseamnă că vom asigura piața cu de toate. Știți, probabil, că avem în prezent stocuri de mărfuri industriale și produse alimentare în valoare de 10 miliarde de ruble. Însă nimeni nu le deblochează. Dar trebuie să le deblocăm, să acceptăm ideea reducerii prețurilor, fără a vedea o tragedie în aceasta, să renunțăm, poate, uneori, și la intenția de a obține cu orice preț profitul de 20 la sută pentru cheltuielile comerciale. Această situație creează politica prețurilor, a producătorului, a consumatorului, politica economică, ce formează prin urmare sistemul. Cînd oamenii vor fi asigurați cu toate cele necesare, vor fi cinstiți și conducătorii de toate rangurile, vom avea un sistem sănătos. Din păcate, avem multe nemulțumiri, constat acest lucru și din întîlnirile pe care le am cu colectivele de muncă, așa cum a fost și cea recentă de la Institutul Național de Viticultură. Am declarat acolo că o sumedenie de probleme puteau fi demult rezolvate, că oamenii trebuie să fie de sine stătători și stăpîni în ramura lor, atîta doar ca să asigure rentabilitatea ramurii și să defalce vărsămintele necesare la buget. Dar tot atît de adevărat este că în etapa de lansare, instituțiile și unitățile necesită sprijin, pentru ca apoi să obținem defalcări mai mari din partea lor la buget. Iată că pentru savanți această activitate intensă ar fi pîinea cea de toate zilele.

I.: În interviul deja amintit, ministrul român de externe, Adrian Năstase, declara referitor la sprijinirea economică a Moldovei de către România: «...nu cred că Guvernul nostru nu ar face tot posibilul pentru a face față unei asemenea exigențe, dacă s-ar prezenta cu adevărat o asemenea situație». A solicitat Moldova ajutor în deplin volum României în scopul integrării economice și asanării situației generale de la noi și considerați că poporul nostru ar putea depăși — și ca urmare a acestui fapt — sentimentul de românofobie, despre care se vorbește?

R.: Regret sentimentul de românofobie care mai există în republica noastră. Este un fenomen cu care trebuie să luptăm, deoarece între două țări surori nu trebuie să existe un asemenea sentiment ca românofobia. Iar referitor la sprijinirea economică, Moldova trebuie să beneficieze de toate posibilitățile atît de legăturile cu România — și dumneavoastră știți că noi atribuim acestei colaborări o importanță deosebită primordială, prioritară, fiind vorba aici de crearea întreprinderilor mixte, a zonelor economice libere la frontieră, toate acestea urmînd să-și găsească reflectarea în documentele ce vor fi semnate săptămîna aceasta la București de către primii miniștri și miniștri, — cît și de legăturile cu alte țări. Trebuie să spun, totodată, că nu e cazul să opunem colaborarea cu România celei cu țările din C.S.I. Se știe că România achiziționează anumite materii prime din Rusia, cum ar fi petrol, gaze, să fim buni și noi să le căutăm acolo, de unde încă le putem procura. Da, am fi bucuroși să avem livrări din Iran. Ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Iranului, care mi-a remis recent scrisorile de acreditare, mi-a declarat că Iranul este disponibil să ne furnizeze petrol, gaze și că, dacă Moldova dorește, ea se poate asocia la proiectul pe care îl elaborează Iranul, Azerbaigeanul și Ucraina. Adică să avem pe viitor petrol de la aceeași conductă. Dar pînă atunci trebuie să existăm, și dacă miniștrii români caută petrol la Moscova, de ce nu l-am căuta tot acolo și noi? Deci, repet, pe fundalul legăturilor Moldovei în etapa actuală cu diferite țări integrarea ei în Occident este prioritară și aici se are în vedere, în primul rînd, integrarea cu și prin România.

I.: S-au făcut mai multe aprecieri în sensul că aderarea Republicii Moldova la C.S.I. ar putea afecta direct independența ei abia cîștigată. Ce ne puteți spune despre această opinie? Știm că, în ultimă instanță, decide Parlamentul, dar Dumneavoastră, ca Președinte al țării, — doriți sau nu doriți această aderare?

R.: Nu aș fi atît de categoric ca cei ce fac asemenea declarații. Ar fi bine ca Republica Moldova să aibă cît mai curînd acorduri bilaterale cu țările din C.S.I. pe orizontală. Trebuie să înțelegem, însă, că multe din aceste legături nu pot avea un caracter pur bilateral, pentru că încadrează mai multe părți, să luăm, de exemplu, traficul aerian, conductele transnaționale ce traversează teritoriile diverselor țări. Cred că din acest punct de vedere se impune o coordonare, adică pînă ne vom integra în Occident sau în Comunitatea Țărilor Riverane Mării Negre nu ar fi nimic rău dacă Moldova ar fi membră în C.S.I. Nu văd absolut nimic rău în aceasta. Noi sîntem, între altele, foarte prudenți. Nu aderăm la comunitățile militare, nu sîntem sub umbrela strategică comună, nu participăm la Forțele Armate Unificate, adică avem relații în C.S.I. doar sub aspect economic. Este adevărat că, pînă la urmă, această problemă o va decide Parlamentul, iar în cazul în care nu se va adera la C.S.I., începînd cu ședința următoare Republica Moldova va avea statut de observator. Ar fi bine, pe de altă parte, ca atunci cînd vorbim de participarea sau neparticiparea Moldovei la C.S.I. să se știe că republica noastră ar putea adera la Comunitatea de State Independente doar cu stipularea de a o părăsi în orice moment, adică oricînd va dori.

I.: Și o ultimă întrebare: cînd credeți că ar putea fi semnat Acordul de fraternitate cu România?

R.: Nu aș putea spune deocamdată ceva concret. Experții lucrează în prezent asupra proiectului. Cred că examinarea posibilității semnării unui asemenea acord va fi reală după alegerile din România.

— **Domnule Președinte, Vă mulțumim pentru acest interviu și sperăm să revenim în curînd, în condițiile unei păci sigure și durabile, pentru a discuta evoluțiile pe care le așteptăm cu toții în societatea noastră.**

Vitalia PAVLICENCO
Moldova-pres

URME ALE CRIMELOR SĂVÎRȘITE DE SEPARATIȘTI

În stînga Nistrului s-au aciuat toate lepădăturile din fosta Uniune

DUBĂSARI, (Moldova-pres). Profitînd de armistițiul de pace, conducerea republicii-fantomă și-a dublat eforturile în vederea atragerii populației băștinașe în mrejele separatismului. Astfel, bunăoară, în satele Doroțcaia, Mahala și Corjova adepții republicii nistrene au organizat zilele trecute adunări generale ale sătenilor, la care s-a pus în discuție aceeași chestiune — trecerea localităților sus-numite sub jurisdicția Tiraspolului. Propagandiștii pseudorepublicii au speculat foarte abil nenorocirile aduse oamenilor de războiul de la Nistru. Ei le-au făgăduit sarea și marea numai ca aceștia să consimtă «încadrarea localităților în așa-numita republică nistreană». Propaganda lor a eșuat, dar dacă conducerea Moldovei nu va asigura soluționarea efectivă a problemelor refugiaților, mulți dintre cei întorși acasă și-ar putea pierde încrederea față de «Guvernul republicii», — au declarat participanții la adunări, transmite corespondentul zonal al agenției Moldova-pres.

• • •

Circa 500 de bărbați, femei, copii — refugiați din satele Lunga, Corjova și din orașul Dubăsari — au revenit în stînga Nistrului, dar se află de cîteva zile la sanatoriul «Struguraș» din preajma satului Cocieri. Se pare că speranțele lor de a reveni la vatră s-au spulberat definitiv. Aceiași gardiști, care au pus încă armele, precum vede armistițiul de bună parte din acești nali au fost trecuți o problemă în forțele ținere a păcii. Pe ch venția cu Rusia prevede marea totală și evacuarea zona conflictului a fo lor care s-au aflat pe de luptă. «Nu vreau a gîndește vreunul opușit pe la voi, îi la corespondentului agenț dova-pres un ofițer ru de curînd în Moldova ponența forțelor de a păcii — spun acest tru că în stînga Nistr aciuat toate lepădătur fosta Uniune. Am de p părăsesc Moldova, spun că poporul moldo cu ospitalitatea sa ce gînește, în opinia mea, vitatea, va avea încă de suferit de pe urma venetici», a adăugat

O vie mărturie a consideranții este și fugiților. Căutînd s de răzbunarea antifra care continuă persec băștinașii din Corjova băsari nu se încumetă nă acasă. În primul rînd pentru că autoritățile viste nu-i restabilesc în viciu, precum și pentru fac încercări de a li u apartamentele de stat, mite corespondentul Moldova-pres.

Pericolul persecuțiilor

La 12 august «Trudovoi Tiraspol» a publicat un apel al OSTK (Consiliul Unit al Colectivelor de Muncă) din raionul Slobozia, în care se cere ca membrii Frontului Popular Creștin-Democrat și ai Mișcării «Demnitatea» să abandoneze rîndurile acestor organizații. Se afirmă că aceste organizații sînt în Transnistria cea de-a cincea c nă și, chipurile, desfășo activitate terorist-adve stă. Cei care nu vor înde această cerere vor avea ta lui Ilie Ilașcu. Ei sînt nințați cu arestarea și cutarea pentru convin lor politice, transmite Moldova-pres.

Campanie împotriva șefului comenduirii Tiraspolului

«Dnestrovskaia Pravda» publicat o scrisoare a unui din gardiști, în care acesta se pronunță împotriva înch rii formațiunilor armate din Transnistria și, în special, a șefului comenduirii Tiraspolului, colonelul Bergman, este învinuit de tendință spre uzurpare a militarilor și de compromitere a conducerii Transnistriei.

În legătură cu atacurile asupra comenduirii Tiraspolului a fost nevoit să se pronunțe întru susținerea lui Bergman chiar și OSTK din Tiraspol. În declarația acestui consiliu se recunoaște că «Nu tuturor membrilor guvernului, sovietului suprem ai comandamentului forțelor armate ale RNM le este pe placu ordinea». Se cere asemenea, să se ia măsuri vederea instituirii unei cipline militare ferme în mațiunile armate din Transnistria și a ordinii pe Motivul îl constituie rea infracțiunilor comise membrii acestei formați Potrivit declarației colo lui Bergman, după term rea acțiunilor militare a rul crimelor cu aplicare melor de foc nu s-a dimpotrivă, a crescut, mează Moldova-pres.

Asasinat în stil tighinean

În noaptea spre 9 august gardistul Volkov, în stare de ebrietate, pur și simplu, după cum a explicat el ulterior acțiunile sale, l-a lovit cu cuțitul, apoi l-a împușcat din pistol pe cetățeanul Velman, care în urma rănilor pricinuite a decedat la spital. Volkov a fost arestat, anchetarea fiind condusă de secția de poliție din Tighina. Apropo, comisariatul de poliție din Tighina acționează în noua sa componență de la 1 august curent. polițiștii au reușit să fixeze 286 de crime, inclusiv 9 omoruri. Două din acestea au fost descoperite, asasinii fiind nuți. Din cele 28 de furturi de bunuri de stat înregistrate, 16 au fost descoperite. De fel, la 2 august polițiștii reținut pe locuitorii Tighina Balestnii și Malac, care au cau să scoată de pe teritoriul asociației de mătăsuri țesături în valoare de 106,8 mii ruble. Au fost descoperite asemenea, 15 cazuri de furt al averii personale. Cu ajutorul polației au fost găsite persoane, anterior date dispărute. Cu părere de rău, ții nu au reușit să dea urma a încă 33 de persoane dispărute.

Transnistria își va crea o armată proprie

Miercuri, 12 august, a avut loc la Bender o ședință a sovietului orășenesc, în cadrul căreia a prezentat un raport președintele Comitetului Executiv, Veaceslav Kogut. El a subliniat că în oraș se impun măsuri urgente pentru restabilirea economiei ruinate și pregătirile de iarnă. Ședința a impus demiterea comitetului executiv și scoată din funcții un mare grup de conducători de întreprinderi care au refuzat să-și îndeplinească obligațiile de serviciu și, lăsînd întreprinderile în voia soartei, au fugit din oraș. Kogut a spus, de asemenea, că comitetul muncitoresc din oraș nu mai reprezintă pe nimeni și nu face decît să provoace noi confruntări. Adjunctul lui Kogut, Harcenko, a arătat că calea ferată este gata pentru redeschiderea circulației, dar că liderii transnistreni înaintează Moldovei cereri de ordin politic, între altele, ei cer consimțămîntul conducerii Moldovei privind alipirea la orașul Bender a satelor învecinate Gisca, Hagimus, Varnița. Conducătorul comitetului muncitoresc, Fiodor Dobrov, a cerut să nu fie acceptați în orașul Bender locuitorii Basarabiei pe motiv că aceștia ar fi cetățeni ai unui stat străin.

La ședință a luat cuvîntul, de asemenea, Igor Smirnov. El a spus că conducerea Transnistriei nu a fost de acord cu unele puncte ale Convenției dintre Rusia și Moldova, dar a fost nevoită să adere la ea, deoarece exista pericolul ca Rusia și Moldova să semneze acordul fără participarea Transnistriei. Smirnov a declarat, de asemenea, că Transnistria își va crea o armată proprie. Ea ar fi putut să fie creată mai devreme, pe baza armatei a 14-a, a arătat Smirnov, dar lucrul acesta a fost împiedicat de fostul comandant al armatei, generalul Netkaciov.

Conducerea Transnistriei a cerut comandamentului forțelor de menținere a păcii să-și coreleze toate acțiunile cu organele puterii locale, inclusiv deplasarea tehnicii de luptă și a militarilor, deși lucrul acesta nu era prevăzut în Convenție — transmite corespondentul agenției Moldova-pres.